

SLOVENSKI NAROD.

Šahaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogorske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kedaj beseda meso postane?

Prvi minister cislejtanske polovine naše države, grof Taaffe, je slovesno v dunajskem parlamentu izrekel 5. decembra 1879 te besede: „Avstrija pak je sestavljena iz raznih narodnosti, katerih pravice se pa tudi morajo varovati... Tudi Slovanje in druge v Avstriji živeče narodnosti se ne smejo na steno pritiskati; oni so enakopraven faktor v naši Avstriji.“

Prvč menda se je tu od najvišjega mesta v Avstriji, od vladnega sedeža govorilo o Slovanih v Avstriji. Prej se je pri nas včasih, kadar se ni bilo izogniti k večjemu o posameznih narodnostih omenjalo, a skupnega našega imena slovanskega so se višja gospoda skrbno varovali, kot nečesa, ki jim je nevarno in kar se ima zatirati.

Ravno tako je grofa Taaffeja tu spredaj citirana beseda, da se „Slovanje ne smejo na steno pritiskati“, pravi odločni vladni preklic ali dementi zloglasne enako glaseče se (le protivno pomembne) fraze Beustove, tega nesrečnega moža tučca, ki je v Avstrijo priromal in tu na vrhunec prilazivši, teorijo „pritisikanja Slovanov na steno“ iznašel in prakso za pritiskanje osnoval. To praktično pritiskanje na steno se je zadnja leta pod prejšnjo nemško ustavoverno vlado Auerperg-Lasserjevo zlasti pri nas Slovencih s tako brutalnostjo vršilo, kakor je ne smemo in ne moremo pozabiti nikoli!

Mi ne moremo pozabiti krivice in pritiskanj prejšnje ustavovorne vlade, ker še vedno njih dokaze in sledove okolo sebe vidimo, kamor pogledamo.

Še zmirom obstoji naš deželni zbor, kjer

je zloglasna brutalna vlada ustavovernega Auerperg-Lasserjevega ministerstva naredila z volilnim terorizmom čudež, da vlada 5 procentov Nemcev in ponemčencev nad 95 procenti Slovencev. In na čelu deželnega odbora in deželne uprave stoji še zmirom mož, ki misli, da je od države in dežele za to plačan, da organizira politično agitacijo zoper slovenski narod in celo zdanjo vlado.

Še se v naših šolah germanizira in naš domači narodni jezik v kot postavlja kakor pepeluha, — v srednjih šolah sta mu odločeni sami pičili dve uri na teden.

Še se v naših uradih za trdega Slovence uraduje v tujem mu jeziku. Polu divji narodje kakor so na pr. Albanci, imajo svoj narodni jezik v sodnijah in upravi, celo Avstrija je v Bosni pustila ali uvela narodni jezik v sodnijah in upravah kolikor občujejo z narodom, — le Slovenec, — za 50 let v kulturi naprednejši — mora v svojih uradih še vedno tuj jezik slišati in na papirji v hišo dobivati.

Še več rečij je, ostalin iz zlih in neprijetnih časov prejšnje vlade, katerej Bog daj večni mir in pokoj, ali nij treba jih naštevati, ker zapisane so v stenografičnem protokolu državnega zbora in deželnih zborov. Z neznanjem obeh faktorov in stvari, ki nas „Slovence“ na steno pritiskajo, ne more se torej izgovarjati nihče, kdor se za javno življenje briga, če mu je prav slovenska žurnalistika neznan in nedostopna, katera jih je že tisočkrat in tisočkrat ponavljala in jih bode morala še ponavljati, dokler ne bode od nas vseh avstrijskih Slovanov toliko simpatično pozdravljena in v državnem zboru podpirana Taaffejeva vlada svoje ustno dane javne obljube dejansko izpolnila,

dokler ne bode beseda meso postala! Mi imamo od gospoda ministra pač menjico, ime na njej je dobro in zaupanja vredno, ali mi Slovenci smo po britkih izkušnjah tako nezaupni, da bi radi skoro kaka znamenja, kake dokaze gledali, da je menjica od 5. dec. 1879 res tudi kovanega denarja vredna.

Naš slovenski narod nij več otrok. Mi nijsmo podobni detetu, ki svojo mamico prosi, naj mu dá svitli mesec z nebes doli za igračo. Naše narodne terjatve nijso nedosegljive, so naturne in kulturne. Poleg vsega našega srca imajo za sebe vso našo pamet in razum vsakega človeka, kateri hoče in zna pravičen biti še komu družemu nego le sam sebi, kakor naši nemškutarski in ustavoverski protivniki. Mi pa tudi nijsmo podobni onemu otroku, ki se je dal pregovoriti, da njegovo razbito in krvavo čelo ne boli njega ampak psa; mi si ne damo dopovedovati, da je „o“ to kar „u“, mi si ne pustimo dokazovati, da ravnopravnost uže vso imamo in da nijsmo ob steno pritisnjeni, kakor so hoteli ustavoverci dokazovati.

Priznamo sicer, da dozdej je ministerstvo imelo važne skrbi zlasti brambeno ali vojaško postavo in da je za to opuščalo vse izpremembe v upravi, ker je prej hotelo situacijo v državnem zboru pojasniti si. Ta je zdaj jasna. Tudi poslanci slovenskega naroda so s svojim obnašanjem in glasovanjem pokazali, da hoté vlado in ministerstvo lojalno podpirati. Za to smemo z vso pravico pričakovati, da se obljuba, ki leži v minister Taaffejevih besedah začne skoro uže izpolnjevati v dejavnih, če ne z vsem na enkrat, kar je pač res težavno, pa vsaj korak za korakom. Beseda dana mož velja.

Slomšek.

Slomškovi zbrani spisi.

Pod tem naslovom je izdal marljivi gospod Miha Lendovšek, vikarj v Ptuj, uže tretjo obširno knjigo, ki obsega 21 životopisov Slomškovih. Ti podajajo z veliko zgovornostjo in obširnostjo popisano življenje in delovanje mnogih za prebujenje slovenske narodnosti zaslužnih pisateljev (n. pr. Ahacia, Stančič, Volkmer), pa tudi sploh vzglednih in imenitnih mož (n. pr. Radeckega). Še živo besedo nam riše Slomšek njih misljenje in prizadevanje na korist ubogega človeštva. Pri vsakem veljaku kaže, kako se mu je bilo treba proti nebu ozirati, da nij onemogel v svojem trudapolnem delovanju, in kako je nahajal tolažilo in povračilo v svesti, da svoje dolžnosti spolnuje. Zares, lepo vrsto krepostnih mož predstavlja nam Slomšek v spodbujajo, da bi je posnemali in po njih vzgledu domovini koristili.

A ne le jedro te knjige je hvale in priporočanja vredno, tudi njena beseda zaslujuje našo pozornost. Slomšek je poleg Ravnarja, Metelka in Vertovca najboljši slovenski prozaik od Vodnika do Levstika. Njegovi spisi se odlikujejo po čistosti jezika, globokosti mišljenja in čutenja, ter morajo se iz lingvističnega stališča včas celo klasični imenovati. „Slomšekov zlog — pravi Janežič — je skozi in skozi uglajen, besede in podobe domače, izmej ljudstva posnete, narodne, torej tudi narodu v srce segajo.“

Slomšek je vedel, da je odgoja le na podlagi domačega jezika mogoča. Za uresničenje tega principa je neumorno deloval ves čas svojega življenja, vzlasti pa kot dekanijski in škofijski šolski nadzornik. S tem pa še nij hotel nemščine odstraniti, kakor so mu očitali njegovi nasprotniki Nemci, nego držal se vedno pravila: Kolikor jezikov znaš, toliko ljudi veljaš.

Slomšek je spredidel, kako močno potrebujejo Slovenci dobrih knjig. Dobro vedé, da

le v združenju je moč, sklenil je ustanoviti „društvo za izdavanje dobrih slovenskih bukev“. A kar je bilo Nemcem uže davno dovoljeno, tega vlada Slovincem nij dopustila: prepovedala je ustanovitev takega društva. Slomšek je dobro vedel zakaj in pisal svojemu prijatelju: „Posamezni preženemo svoje moč in onemoremo. To vidijo sovražaiki in ustavlja o vse dobro z domišljijami vsake baže. Vendar me to nikakor ne bode zadrževalo delati v višjo čast božjo in blagor tistega ljudstva, mej katerega me je previdnost postavila —“

Slomšek je znal popularno pisati. Kot izvrsten pedagog je vedel, da se more ljudstvu le óna knjiga prikupiti, ki je v narodnem duhu in na podlagi narodnega mišljenja osnovana. Slovensko ljudstvo je krepko, dovtipno, ljubi petje in šale. To je Slomšek spoznal in po tem je uravnal svoje spise. Tudi Levstik je silno poudarjal, da slovenski kmet potrebuje v prvi vrsti kratkočasnih in podučnih stavkov, ki so v domačem duhu pisani, a ne

Češka spomenica.

Čehi so te dni objavili óao spomenico, katero so pred kratkim izročili Nj. veličanstvu cesarju in ministerskemu predsedniku grofu Tsaffeju. Spomenica je jako obširna, da si našteva in zahteva samo odpravo največjih krivic, ki so se godile tekom zadnjih let češkemu narodu. Štiri oddelke ima ta spomenica, in sicer 1. zahtevanje Čehov gledé ravnopravnosti češkega jezika v uradih in sodnijah; 2. zahtevajo Čehi ravnopravnost češkemu jeziku na praškem vseučilišču; 3. ravnopravnost češkemu jeziku v srednjih šolah in 4. v obrtnijskih šolah.

1. Ravnopravnost češkemu jeziku v uradih in sodnijah. Po členu 19. državnih osnovnih zakonov so vsi narodje ravnopravni in država priznava ravnopravnost vseh deželnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju. Na Češkem in Moravskem pak je priznani deželni jezik češki. Za to zahtevajo Čehi, da mora biti uradni jezik oblastnij in sodnij prve stopinje óa jezik, ki ga govori večina prebivalstva; v družih oblastnijah, ki imajo opravka s celo deželo ali z več okraji, naj bode češki jezik ravnopraven uradni jezik z nemškimi. Pri občevanju podložnih oblastnij z nadstoječimi se mora rabiti jezik večine prebivalstva. Višji uradi naj občujejo s podložnimi v ónem jeziku, katerega rabijo sleduji. Kdo ima opraviti s sodnijami in oblastnijami, rabi lahko pri tem jeden ali drugi deželni jezik, vse oblastnije pa morajo uloge v istem jeziku reševati, v katerem so pisane. Javne službe ne dobi nihče, kdor ne zna popolnem obéh deželnih jezikov pismeno in ustmeno, a zdauji uradniki, ki so zmožni samo jednega ali drugega deželnega jezika, prestaviti se imajo tja, kjer ljudstvo ón jezik govori, katerega so sami zmožni. V vsakem uradu pa se mora vsaj jeden uradnik nastaviti, ki zna oba deželna jezika popolnem. V Šleziji, kjer je vsled ministerskega ukaza od 3. nov. 1851 povsod uveden uradni jezik samo nemški, mora biti odsle polski in češki jezik ravnopraven uraden jezik. Te zahteve so take, pravi spomenica, katere se brez vseh teškoč dadé izpolniti, ker njim nasproti ne stoji nikakršna ovira, nobena postavna določba. Izvršenje teh zahtev odvisi jedino samo od resne vladine volje, in ta mora dati češkemu narodu njegove pravice.

2. Ravnopravnost češkemu jeziku na vseučilišču v Pragi. Pod to točko naglašá spomenica osnovanje in poznejši razvoj praškega vseučilišča. Češki jezik se je izpodrinil iz tega zavoda s početka popolnem, pozneje pa se mu je nakazalo samo neznatno mesto. Zljaj se mora to predrugačiti, da se ustrezé želji cesarja Karla IV., ki je dejal, da mora biti vseučilišče v Pragi za vse sinove češke, Slovane tako kakor Nemce. Češki profesorji predavajo na Ruškem in drugod po tujem, ti bodo prišli nazaj domov, kakor hitro se zboljšajo zdanje razmere. Spomenica potem razpravlja zgodovinsko stran vseučilišča v Pragi in potem zahteva, ka se tudi tukaj mora upejljati jezikovna ravnopravnost in more administrativnim potom. Ols ó pa naj privatni docenti dobivajo pravico za prelavanje tudi na podlagi spisov učenih, katere so češki spisali; na vseh fakultetah naj se pripravi možnost, da bodo dotični mogli državne in doktorske izpite de-latí češki.

3. Izvršenje jezikovne ravnopravnosti v srednjih šolah. Pod tem naslovom naglašá spomenica, da imajo Čehi premalo svojih srednjih šol. Nemci na Češkem pa preveč. Isto velja tudi o Luških šolah. Vse prošnje pa niso došlé nič hasnile, in država je za češki narod prav malo storila, a z nemškimi zavodi ga je sistemično germanizirala, kar svedočijo statističski izkazi. Država je vzdržavala leta 1877—78 na Moravskem 15 nemških a samo 4 češke srednje šole. Tem neprilikam se odpomaga, ako 1. država na svoje troške vzdržuje toliko slovanskih srednjih šol, da bodo v pravej razmeri s številom prebivalstva obéh narodnostij; 2. država naj óne češke srednje šole, za katere mora češko prebivalstvo samo skrbeti zdaj, a odsé ne more nositi več tega bremena, vzeme v svojo upravo, ali pa naj dá zadostno podporo. 3. Na Moravskem, kjer so razmere še slabše nego na Češkem, naj država takoj osnuje popolno realko s češkim učnim jezikom.

V zadnej točki: Jezikovna ravnopravnost v obrtnijskih šolah, zahteva češka spomenica, ka se naj na Češkem in Moravskem osnuje toliko obrtnijskih izobraževalnih šol in strokovnih, kolikor jih prebivalstvo potrebuje, te šole pa naj bodo državne.

učeno. Jako bi mu ustregel, kdor bi znal resnico zavijati v prijetne šale. S tacim pisanjem bi se ljudstvo najlaže budilo, najlaže bi se mu dajalo veselje do knjig. Pisati bi se moralo v domačej besedi, v domačih mislih na podlagi domačega življenja, da bi Slovenec videl Slovenca v knjigi, kakor vidi svoj obraz v ogledalu. (Potovanje iz Litije v Catež, „Slovensk Glasnik“ I. 82.) —

Skrajni čas je torej, da se resno lotimo dela in izdajamo popularno berilo za naše prosto ljudstvo. Družba sv. Mohora je sicer v prvej vrsti poklicana, da zadostuje tej silnej potrebi, ali žal, da jej popolnem ne zadostuje. Njene knjige so namreč po večjem še preučeno, previsoko pisane, da bi je mogel vsak kmet razumeti. Popustimo uže vendar epkrat vzgled po globokosti, temeljitosti in filozofčnosti hrepenečih Nemcev, ter ozrimo se raše na Francoze in Ruse, ki vedó tudi učene predmete v lahko umevnej besedi obravnavati! Če hočemo, da ne bode ves naš trud zastonj,

širimo mej prosto ljudstvo podučne spise, ki so naudani z domačim duhom in se ujemajo sè značajem našega naroda.

In za ta namen so najbolje pripravni ravno Slomškovi spisi, vzlasti njegove basni in pripovedi, pa tudi večina njegovih pesnij. Res da je tudi Slomškova pisava tu pa tam manj gladka in zastarela, da so nekateri izrazi Slovincem zunaj Štajerskega teško razumljivi. Ali temu bi gospod izdavitelj lahko v okom prišel, ko bi Slomškovo pisavo nekoliko popravil (n. pr. prepogosto stavljen je glagola na zadnje mesto v stavku) in manje znane besede naj bi tolmačil v oklepkih ali pod črto sè splošno znanimi izrazi. Skrbno urejene izdave tem bolje potrebujemo, ker Slovenci ne moremo vsako drugo ali tretje leto svojih pisateljev na novo izdajati, treba je torej vsako izdavo na več časa preračunati in potem uravnati njeno obliko.

V Slomškovih spisih nahajamo obilno gradiva za nežno mladino in sploh učence

ljudskih šol. Se ve, da bi jako prikladno bilo, ko bi se basni in povesti v manjših snopčih izdale, ki bi naj bili urejeni po primeri starosti in odgoje naše mladine. Ali tudi tako so Slomškove knjige zelo prikladne za darila našej mladini. Zasti naj bi premožnejši rodoljubi nekaj takih knjig pokupili in je konec leta razdelili kakor šolska darila mej najprijednejše učence.

Tako bi se splačevali troški izdavanja in gospod urednik bi lahko nadaljeval svoje začeto trudapolno delo. Posebno je želeti, da bi četrta knjiga skoro izišla, ker ona bode obsegala narodno-politične članké, popise, raznotere podučne drobtine, šolsko blago in pedagogične stvari. To so samo zanimivi spisi, ki imajo še denes svojo veljavo in ki so najbolj sposobni naše ljudstvo buditi in podučevati v njegovih pravicah.

V političkih spisih kaže se nam čist, neoskrunljiv značaj Slomškov, ki nij nikoli odpadal od svojega roda ali tajil svoje matere.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 23. decembra.

O češkej spomenici, katero prinašamo v posnetku na drugem mestu, piše praška „Politik“: „Zastopniki češkega naroda so s pravom stopili neposredno k skupnemu vladarju, ker ón nij samo cesar avstrijski nego je tudi kralj češki in sicer na podlagi dogovora. Vsako ministerstvo bode moralo izvrševati zahteve v spomenici.“ Gledé vseučilišča piše isti list: „Ali nij neutemeljena samohvala, ako se nemščina zaznamlja kot izvoljen vseučiliščni jezik, ko so vendar ta isti jezik še pred kratkim smatrali kot najsirovejši in najsiromašnejši?“

„Pest Lloyd“ opominia *ustavoverce*, naj se z nova organizujejo in vstopijo v — Tsaffejevo vlado. Pravi, da naj tisti, ki so glasovali za vojaško postavu, postanejo samostalni, neodvisni in naj centralistiško stranko organizujejo, da bodo to in Tsaffejevo vladb okrepli.

Hrvatski sabor je v nedeljo sprejel indemnitetni načrt zakona z 39 proti 19 glasom. Debata je bila baje jako viharna.

Vnanje države.

Turčija je baje „ukazala“ albanskej ligi, da ne sme ta nič več dvajati orožja prebivalcem v Guzinji in Plavi. Turški colni uradi v teh dveh mestih so dobili nalog, da odpotujejo.

Iz Neapolja se poroča, da so tamonjšni republikanci, na čelu jim stari Garibaldi javno prilepili oglas, ki zahteva od vlade: Vzeti mora óna vse cerkveno premoženje in nazaj dobiti Savojo, Nizzo, Korsiko in še drugó ozemlje za Italijo; upeljati splošno glasovanje in odpraviti stoječo armado. Policija je hitro te plakate potrgala.

Angležem se v Afganistanu čedalje slabši goji. Poroča se sicer, da ima general Roberts dosti vojakov, in da jih tudi generalu Brightu ne manjka, ali — obkoljena sta od sovražnika obadva in ne moreta se niti ganiti sè svojimi vojniki, ker imajo Afganistanci vse višine zasedene.

Dopisi.

Izpod Nanosa 17. dec. [Izv. dop.]

Mnogo, da, premnogo čuje se pritožeb o nesrečah, ki so posledice óne, zdravju toliko škodljive, a ipak v novejšem času vedno bolj čislane pijače, katere se čedalje več fabricira in to uže skoraj v vsakem količkaj večjem selu, ter se imenuje različno: žvanček, šestovrstnik, pol dežja pol vode, trompetar in Bog ga vedi še vse kako, splošno se pa razume pod imenom žganje. Ta malo vredna pijača

imela je v naših krajih še pred malo leti čestilce iz najnižje vrste ljudij. To so taki, ki od lastnega truda živeti nečejo, pač pa od truda svojega bližnjega, ubozelega marljivega kmetiča, največ od tatvine, beračenja itl. A ta kužna bolezen je pričela čedalje bolj tudi mej druge in to boljše kroge segati; v prvej vrsti so rokodelci, posli, težaki in tudi mali posestniki in širi se tako naglo, da ako se jej ne bode z najostrejšimi ter energičnimi postavami in sredstvi nasproti stopilo, se je bati čedalje hujših nasledkov, ki ne bodo škodili samo žganjepivcem samim, nego i so-deželanom kakor i državi. Imamo sicer neki zakon o tej zadevi, a ta je tako mil in pohleven, kakor „sv. Blaža blagoslov, ki ne škoduje, a tudi ne hasni“. Pa saj tudi naj boljši zakoni ne veljajo nič, ako se strogo ne izpolnujejo, in tacih „samo na papirju“ imamo preobilo.

Povsodi se nalagajo večje ali manjše občinske naklade na vino in pivo, samo žganja se izogiba še vedno. Ker pa še v nekkih krajih krčmarji uže več poslednjega iztočijo, kakor pa vina, nij torej nikakor pametno, da se tega prostega brez naklade pusti, saj pri tem imajo oni, ki ga točijo, velik dobiček, za pivoce bi pa bilo bolje, da bi bil jako drag, da bi ga v svojo in korist družim menj izpili. Zaradi tega se je pri zadnji naši občinskej seji v Dilcah enoglasno sklenilo, da mora vsak, ki žganje toči, občinsko naklado od tega plačati, in sicer po 25, 8, 4 in 2 gl. na leto.*) S tem pa večina prodajalcev nij zadovoljna, vložili so pritožbe zoper to na županstvo in žugajo, da ako ne bodo tu uslišani, obraili se bodo na višje mesto. Mi se pa nadevamo, da bodo povsodi ta koristni občinski sklep odobrili, a ne ga zavrgli.

Hinko.

Domšće stvari.

— (Slovenski državni poslanci) so prišli te dni z Dunaja na božične praznike domov. Kakor čujemo, oni nijso zamudili na pravem mestu tudi privatno naglašati in terjati pravičnosti za naše narodne zahteve. — Narodni naši poslanci so glasovali vsi precej od kraja za vojaško postavo, dobro uže naprej vedoči, da v zdanjih razmerah nij drugače mogoče za onega, ki hoče ohranjenje

*) Državni zbor bode v zdanjaj sesiji skrbel, da pride na vrsto i žganje. Ur.

Kak duh veje v teh spisih, to se vidi uže iz onega, kar piše Slomšek konec životopisa Franceta Čepeja str. 385, 6. III kn.: „Nemci nam očitajo, da smo u omiki zao-tali, da naše šole kaj ne veljajo, da je naše ljudstvo neumno in nemarno. Tako očitaje nij pravično, ne resnično. Slovencev je toliko posvečenih mašnikov, da jih nad sto in sto po nemških krajih kerške in sekovske škofije služi; pa tudi po drugih avstrijskih deželah; veliko duhovnij bi bilo brez dušnih pastirjev, naj bi jim Slovenci ne pomogli. Koliko pa Nemcev mašnikov mej Slovenci najdeš? Slovenski rokaki služijo kot uradniki po vseh avstrijskih kronovinah, se naučijo lehkó in radi vsakega jezika; kako okorno se pa večidel nemški opravniki med nami nosijo, ter hočejo, naj bi za njih del vsi Slovenci nemški znali, da bi pri njih kaj veljali. Slovenski sinovi so na vojski hrabri vojščaki, in tako pogumni, da se jim sloviti vojskovodja odkrije, in jih vsi hvalijo, ki jih poznajo. Slovenci znajo tudi orati in vinsko trto obdelavati, so pridni pod-

Avstrije. Dva ustavoverna poslanca kranjskega vélikega posestva pa nijsta složno ravnala. Gospod baron Švegelj se je bil takoj pri prvem glasovanji o brambovskej postavi od ustavoverne nemške stranke odločil in je glasoval z avtonomistično desnico, t. j. z našimi poslanci. Baron Taufferer pa je v prvič bil res v ustavovernej opoziciji, glasoval proti vladi z Nemci proti postavi. Pri drugem glasovanji uže nij bil več tako hud oponent, zato je šel iz sobane ven, nij glasoval nič. Pri tretjem glasovanji pa se je g. baron domislil, da, če se državni zbor razpusti, on valjda kot oponent ne bi več sedeža imel na Dunaji, zato je šel in glasoval za postavo. Torej on tudi spada mej „odpadnike“ v ustavoverstvu. — Precej po volitvah smo na tem mestu rekli, da smo z volitvijo vélikega posestva kranjskega — zadovoljni. „Laib. Tagbl.“ je bil tačas hud na nas. Denes? Da, denes mu je uže samemu opozicija v hlače pala, sit venia verbo.

— (Ljubljanska hranilnica.) V zadnjem občnem zboru, predčeranem, se je dozdanji predsednik g. Seunig odpovedal, in g. Aleksander Dreo je bil na negovo mesto voljen za predsednika, a g. Bürger za podpredsednika. Kar je v odbor novovoljenih, so nemškutarji, kakor je žalbog to „kranjsko“ društvo povsem v nemške roke prišlo.

— (Premembe voznega reda na južnej železnici) Zdнем 2. januarja 1880 bodo mej Dunajem in Tratom vozili tudi brzovlaki po noči in sicer otide vsak z Dunaja ob polu 7. ure zvečer, iz Gradca ob polunoči, v Trst pa pride ob 10. uri dopoldne. Iz Trsta bode odhajal ob 6 uri na večer. Ta brzovlak bode imel soboj od Ljubljane do Trsta tudi tretji razred. Oni brzovlaki, ki so doslé vozili mej Tratom in Dunajem, bodo pa vozili samo mej Dunajem in Mariborom.

— (Novega Valvasorja) 71. sešitek priobčuje XV knjige 26, 27., 28., 29. in 30. poglavje. V 26 poglavji je popisana in z veliko podobo predočena sloveča bitka pri Sisku dné 22. junija 1593. leta.

— (Roparsk umor.) Iz Maribora pišejo 20. t. m., da je tam v bližnjem gozdu bila 25letna deklé mrtva najdena z ubito glavo. Kakor sled kaže, se je umorjena mlada ženska močno branila.

ležoi svitlemu cesarju in pobožni verni kristjani: in ravno to je prava pristna omika, ki ljudi časno in večno srečne stori. Ako so Slovenci res zaostali, so zaostali v tisti nemški kulturi in posvetni modrosti, ki jo sv. apostol Paul imenuje pred Bogom neumnost. Ako smo pa Slovenci v kakih posvetnih rečeh zaostali, so nerodne nemškutarške šole krive, u katerih se razun svete vere, prav za prav drugega nij slovenska mladina učila, kakor nekoliko nemčevati. Nemški so deca večidel pozabili, drugih potrebnih in koristnih rečij se pa nijso učili.

Knjiga, v katerej se nabajajo taki nazori, in katera nam podaja tako izvrstno pedagogično gradivo, vredna je, da se čim dalje razširi in udomači mej slovenskim narodom. Zato sezite po njej zlasti vi učitelji in vsi oni, katerim je zdrava omika našega ljudstva v resnici mar. Tako bode g. izdavatelju skoro mogoče četrto knjigo Slomškovih spisov mej ljudstvo poslati.

Rutar.

Razne vesti.

* (Letošnje leto) je bilo v obče slabo. Iz mnogo krajev se čujejo glasovi o pretečej ali uže nastopivšej lakoti, tako iz Šeznje, od krkonoških gorá Istre itd. Tudi iz Bosne se isto čuje, in poroča se iz Kulen-Vakufa, da je vlada odpustila zaradi bête prebivalcem v Petrovskem okraji ves davek in jim dala druge podpore, da si ubego ljudstvo ohrani život.

* (Na svetovnej izložbi) v Sidnejji je zastopana tudi Avstrija; 166 avstrijskih vrdk je tja poslalo svoje izdelke, osobito steklarino, hišno opravo, sveče, mnilo, obučalo itd.

* (Za španske onesrečence) povodnji so Paržani óa teten napravili velikansko veselico; silno oburni prostori veselice so bili popolnem napolnjeni in krasno ozaljšani. Novcev je ta veselica mnogo donesla.

I. izkaz.

Uredništvu „Slovenskega Naroda“ so za stradajoče v srednej Istri došli tlele mli darovi:

Kam. Tov. v Grižih	gld. 11.—
G. Sami F., sladčičar v Ljubljni	2.—
Jug Fr. v Zbukovci	1.—
„Bavdek Leop. v Krškem	1.—
„Šušteršič M.	1.—
„Kur-nt D.	1.—
„Lapajne J.	—40
„Ripert Mar.	—50
„Berlec Fran v Polhovem gradcu	1.—
„Hlavka Fran v Ljubljani	1.—
Skučaj	gld. 19.90

G. A. F. v Ljubljani i zavitek obučala.

Uredništvu „Slovenskega Naroda“ prevzema še nadalje darove ubog in Istraninom, bodisi novce ali tudi različn obleko.

Dunajska borza 23 decembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)			
Šotni drž. dolg v bankovcih	88	gld	95 kr.
Šotni drž. dolg v srebru	70	„	35 „
Žlata renta	81	„	25 „
960 drž. posojilo	130	„	50 „
Akcije narodne banke	838	„	— „
Creditne akcije	290	„	— „
London	16	„	80 „
Srebro	—	„	— „
Vapoi.	9	„	31 1/2 „
1 kr cekini	5	„	— „
Španske marke	57	„	70 „

22 d cembra:

Pri avstrijskem Prašni kar i Kunnika. — Kieller iz Rateč — Turšič iz Cerkanice. — Graf Lichtenberg iz Dolenjsk ga. — Pollak iz Praga. — Schraub iz Kočovja.

Pri avstrijskem dvoru: Francič iz Selc.

Vabilo na naročbo.

Od novega leta nastopi

„Jugoslavjanski Stenograf“
IV. tečaj v Sofiji na Bolgarskem).

Program lista ostane v bitnosti nespremenjen, samo se bode razširil glede raznovrstnosti gradiva, ko list bode donasal članke v vseh 4 jugoslavjanskih jezikih: slovenske, bolgarske, hrvatske in srbske; a ti članki ne bodo samo strokovni in stenografovani, nego list bode donasal tudi v navadnem pismu z latinico in cirilico drugo znanstveno gradivo, n. pr. lepoznavske in kulturno-historične članke in v obče stvari, ki imajo važnost za literarno vzajemnost jugoslavjansko.

Cena za Avstrijo: Na leto 2 gld., na pol leta 1 gld. Za Bolgarsko in Srbijo: Na leto 5 frankov.

Naročnina v Avstriji se naj izvoli pošljati pod naslovom: „J. Naglič & E. Bezenšek v Zagrebu (Petrijska ulica 21)“.

Spisi za uredništvo pa naj se pošiljajo frankirani (z 10 kr.) na urednika in izdavatelja Ant. Bezenška v Sofijo.

Prvi broj izide okolo 20. januarja 1881.

Uredništvo
„Jugoslav. Stenografa“
v Sofiji.

Poslano.

Vabilo na naročbo.

Vse vrle Slovence, kateri želé, da se seznanijo s hrvatskimi razmerami in s hrvatskim jezikom, posebno opozorujemo na „Pučke novine“, katere uže 3 leta v Zagrebu izhajajo. — V ta časopis pišejo najboljši ljudski pisatelji, in sicer tako umevno, da ga Slovenci brez vsake težkoče razumiti morejo. Hrvatska civilna in krajiška vlada priporočila sta ta časopis vsem nižjim oblastim, da ga kot izvrstno narodno berilo razširjajo po narodu.

Bilo bi za Slovence mnogo koristnejše in za našo mejsobno vzajemnost veliko uspešnejše, ko bi se namesto po nemških novinah, ozirali na novine hrvatske in sploh slovenske. Vsak naobražen Slovenec moral bi vsaj jeden hrvatski list naročiti.

„Pučke novine“ izhajajo v obliki slovenskih „Novic“ vsako soboto na celej poli ter veljajo po pošti prejemale:

za vse leto 4 gld. 60 kr.
za pol leta 2 „ 30 „
za četrt leta 1 „ 15 „

Slovenskim dijakom dajemo list za polovico gori označene cene.

Uredništvo sprejema tudi slovenske dopise v list, se vé, samo toliko jih popravi, da jih vsak Hrvat lahko razume.

Prva številka četrtega tečaja pride o novem letu na svitlo. Kdor namerja naročiti se na ta list, naj se podviza, da moramo za vsacega dotične adrese pripraviti in da pri razpošiljanji ne bode zaprek.

V Zagrebu meseca decembra 1879.

Ljudevit Tomsic,
urednik iz izdajatelj „Pučkih novin“
v Zagrebu
(marovska ulica broj 20).

„Vrtec“

časopis s podobami za slovensko mladino.

„Vrtec“ stoji s 1. januarjem 1880. 1. v deseto leto svojega obstanka. Prinašal bode poučne povesti, pripovedke, basni, gledališke igre, prirodopisne, naravoslovne in zemljepisne sestavke, muzikalne priloge, in različno drugo drobnino. Za šolsko mladino ga nij primernejšega časopisa, kakor je „Vrtec“.

Stoji za vse leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr.

Kdor naročini priloži še 40 kr., dobi drugi zvezek naše knjižnice za slovensko mladino, ki bode obsegal daljšo in jako zanimivo povest z naslovom: „Peter, rokodeliš“. Pozneje bo ta knjiga nekoliko več stala. (600—1)

Naročnina naj se pošilja po poštinih nakaznicah na „Vrtevo uredništvo“ v Lingarjevih ulicah št. 1, v Ljubljani (Laibach).

Izvrstno vino

iz slovečih vinorodnih brd na Goriškem,
belo in črno,

se prodaja v gradščini v Dobri pri Korminu. Naročila sprejema oskrbnitstvo (581—3)

Baguer-Catterinijevih gradščin
na Catterinijevem trgu v Gorici.

Kot dacar

Išče službe v tej stroki uže 13 let delujoč mož z dobrimi spricvali. Ponudbe naj se pošljejo pod K. S. št. 25 v Kamniku, poste restante. (584—3)

Nove vozne liste

za železnice

prav po nizkej ceni priporoča

„Národná tiskarna“ v Ljubljani.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celej Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebrnega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so amerikskega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščnatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fno na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odo-

brenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem emailiranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fno izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsakih osem dnij, fno na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olupša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(594—1)

von
Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Gastlove kri čistilne pile.

Uže dvajset let sijajno skušene in od zdravnikov priporočene, da se z njimi odpravi putika in revmatizem, zasedena slaba sôkrovnica, sleza, ostrá kri, zlata žilja, neslast do jedi, naval krvi, omotica, slabost na jetrah in žolci, in poznejše uplivanje po zdavljenji z živim srebrom. Pri ženskih mesečnih nerednostih uplivaajo te pile dobirodejno, odstranjujoče in zdravljajoče.

Škatljica z okolo 80 komadov 50 kr. av. velj.

Te pile so posladkorjene in odlični zdravniki priporočajo jih kot najboljše kri čistilno dristilo.

Ker zadostuje jedna škatljica za zdravljenje 2 do 3 tedne, — tedaj so Gastlove pile tudi najcenejše zdravilo.

Gastlov kri čistilni čaj

v zavitkih po 30 in 50 kr. av. velj.,

baš tako dober zoper vse zgorenje bolezni.

Pravi dobi se v glavnej zalogi lekarja P. Birnbacherja „zum Obelisk“ v Celovci. (552—10)

Gastlove prave kri čistilne pile in čaj ima v zalogi nadalje: v Ljubljani V. pl. Trnkoczy, lekarnar; v Postojni A. Leban, lekarnar; v Kranji K. Šavnik, lekarnar; v Logatci Al. Skala, lekarnar.

Svečnica se bliža!

Priporočam svoje vsakovrstno voščeno blago, posebno pa

cerkvene voščene sveče

prima blago,

colni funt 1 gld. 20 kr.

kilo 2 gld. 40 kr.

Pripravljen sem p. t. naročnikom, če želijo, tudi v poskušnjo poslati svojega blagá, katero se naj, če bi ne dopadlo, na moje stroške nazaj pošlje.

Naroči se naj malo ali mnogo število sveč, vsa naročila izvršujem takoj solidno in promptno.

Priporočam se posebno velečestitim gg. župnikom.

V Celji, dné 20. decembra 1879.

(599—1)

Ernst Faninger.